

Ραψωδία Ω'

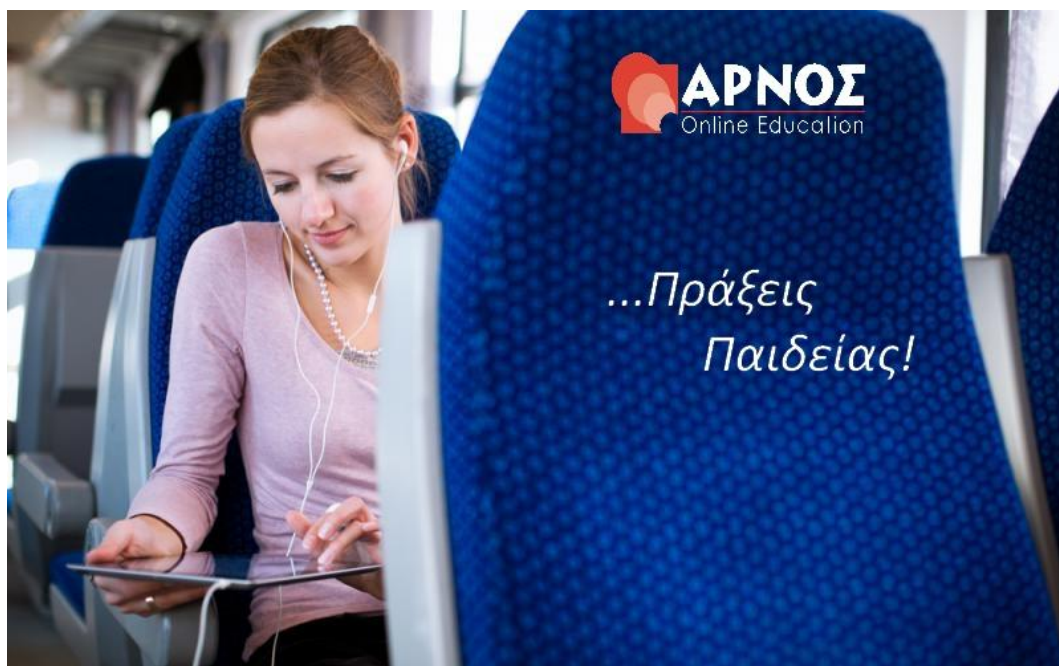
Ιλιάδα Β' Γυμνασίου

Απαντήσεις ερωτήσεων σχολικού βιβλίου

σχ. βιβλίο (σ.σ. 147-164)

Φροντιστηριακό e-μάθημα

Γυμνάσιο: 9.000 μαθήματα με βίντεο-διδασκαλία

Μελέτη όπου, όποτε και όσο εσύ θες!

Διδάσκουμε μεθοδικά σε βίντεο τη θεωρία του σχολικού βιβλίου και λύνουμε όλες τις ασκήσεις

Δημιουργούμε συνεχώς νέα βίντεο με διδασκαλία για τις εκπαιδευτικές σου απαιτήσεις

Παίζουμε και μαθαίνουμε με on line test αξιολόγησης & SOS διαγωνίσματα προσομοίωσης για τις εξετάσεις

Λύνουμε απορίες ζωντανά on line καθημερινά 3 μ.μ. - 8 μ.μ.

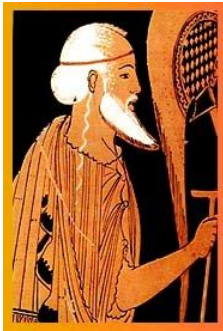
Περιεχόμενα

I. Ραψωδία Ω 468-677	2
Η συνάντηση Πριάμου και Αχιλλέα.....	2
II. Ραψωδία Ω 678-805	7
Ο θρήνος για τον Έκτορα	7

I. Ραψωδία Ω 468-677

Η συνάντηση Πριάμου και Αχιλλέα

- 1. Με ποιες ενέργειες, επιχειρήματα ή άλλα μέσα ο Πρίαμος προσπαθεί να προδιαθέσει ευνοϊκά τον Αχιλλέα προτού εκθέσει την αιτία του ερχομού του στο στρατόπεδο των Αχαιών (στ. 476-506);**

Ο Πρίαμος συντετριμμένος και απογοητευμένος, προσπαθεί να προδιαθέσει ευνοϊκά τον Αχιλλέα, προκειμένου να σώσει το σώμα του γιού του με σκοπό να του αποδώσει τις πρέπουσες ταφικές τιμές.

Μπαίνει στη σκηνή του Αχιλλέα ξεκαθαρίζοντάς του πως έρχεται **ως ικέτης**, στέκεται και γονατίζει μπροστά του, φιλά τα χέρια του, επιζητώντας τον οίκτο και το έλεός του, προκειμένου να εκπληρώσει το αίτημά του. Ο γέρος βασιλιάς Πρίαμος, δεν διστάζει να ταπεινωθεί και να απευθύνει ικετευτικό λόγο στον Αχιλλέα. Του θυμίζει, τον πατέρα του, τον γέρο Πηλέα και συγκρίνει τον εαυτόν του με εκείνον. Αναφέρει, πως είναι πιο άτυχος και δυστυχής, από τον Πηλέα, καθώς έχασε τα παιδιά του, ενώ μιλά για την ευτυχία του παρελθόντος του που τώρα έχει μετατραπεί σε θρήνο και δυστυχία.

Συνάμα, ζητά από τον Αχιλλέα να σεβαστεί τους θεούς, να συμπονέσει τον ίδιο και να ικανοποιήσει το αίτημά του. Ξεκινά και ολοκληρώνει τον λόγο του με την αναφορά στον Πηλέα, πιστεύοντας πως η θύμηση του πατέρα του θα συγκινήσει και θα επηρεάσει τον Αχιλλέα. Ο Πρίαμος, εκθέτει το σκοπό της παρουσίας και το αίτημά του, ενώ προσφέρει πλούσια λύτρα και παρακαλεί τον Αχιλλέα να τα δεχθεί, ώστε να του δώσει το άψυχο σώμα του Έκτορα.

- 2. Αφού επισημάνετε με ποιους τρόπους ο ποιητής υπαινίσσεται ή τονίζει πόσο επικίνδυνη και παράτολμη ήταν η απόφαση του Πριάμου να επισκεφθεί και να ικετεύσει τον Αχιλλέα, να γράψετε πώς κρίνετε εσείς την ενέργεια του γηραιού βασιλιά.**

Η κίνηση του Πριάμου να επισκεφτεί τον Αχιλλέα, κρίνεται σε ορισμένα σημεία αρκετά παράτολμη και ριψοκίνδυνη.

Αρχικά, η αντίδραση του Αχιλλέα είναι απροσδόκητη καθώς απειλεί να ανατρέψει το διαλλακτικό κλίμα. Είναι φανερά ενοχλημένος από την ανυπομονησία του Πριάμου να δει τον γιό του. Παρουσιάζεται εκρηκτικός, οξύθυμος,

εγνωστής και τον απειλεί πως αν τον εξοργίσει θα παραβεί τους θεϊκούς νόμους που προστατεύουν τους ικέτες (στ. 559-571).

Ωστόσο, ο ίδιος ο Αχιλλέας θαυμάζει το θάρρος και την ψυχική δύναμη του γέροντα που τολμά να έρθει μόνος του ικέτης στο στρατόπεδο των Αχαιών και να αντικρίσει τον φονιά του παιδιού του. Βέβαια, παράτολμη είναι η κίνηση του Πριάμου, καθώς αν η παρουσία του γινόταν αντιληπτή από τους υπόλοιπους Αχαιούς ή τον Αγαμέμνονα, θα τον σκότωναν (στ. 651-656).

Παρ' όλα αυτά, ο Πρίαμος ρισκάρει και τολμά, προκειμένου να ηρεμήσει η ψυχή του νεκρού του γιού και να του αποδώσει τις νεκρικές τιμές.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

3. Ποιοι στίχοι της ενότητας αποκαλύπτουν πως ο πόλεμος υπήρξε οδυνηρός όχι μόνο για τον Πρίαμο αλλά και για τον Αχιλλέα;

Τόσο ο Πρίαμος, όσο και ο Αχιλλέας θρηνούν για τις συμφορές που τους προκάλεσε ο πόλεμος.

Ο Πρίαμος, κλαίει για τον χαμό των δυο γιών του. Ο Αχιλλέας, αντίστοιχα θρηνεί σπαρακτικά για τον θάνατο του φίλου του Πατρόκλου (στ. 510-513) και για το γεγονός πως άφησε μόνο του τον πατέρα του, που όπως λέει ο Πρίαμος περιμένει

την επιστροφή του (στ. 492). Επιπλέον, οδύρεται που προκάλεσε πόνο και κακό στην οικογένεια του Πριάμου (στ. 517-521), ενώ γνωρίζει πως και ο ίδιος θα πεθάνει σύντομα (στ. 540). Άλλωστε, ο ίδιος ο ήρωας στους στίχους 538-542, εξομολογείται με θλίψη, ότι βρίσκεται μακριά από την πατρίδα του και από τον πατέρα του.

Όλα τα ανωτέρω, φανερώνουν τις ολέθριες επιπτώσεις που φέρει ο πόλεμος και για τις δυο αντικρουόμενες παρατάξεις, καθώς αποδεικνύεται πως και η μοίρα είναι προδιαγεγραμμένη τόσο για τους νικητές, όσο και για τους ηττημένους. Μ' αυτό τον τρόπο, ο Όμηρος προβάλλει ένα αντιπολεμικό μήνυμα, ενώ αναδεικνύεται η αξία της ειρήνης σε αντίθεση με την φρικαλεότητα του πολέμου.

4. Με ποιους τρόπους ο Αχιλλέας προσπαθεί να παρηγορήσει τον Πρίαμο; Να επισημάνετε γενικότερα ποιες ενέργειες και ποια λόγια του Αχιλλέα δείχνουν τη συμφιλιοτική του διάθεση προς τον γέροντα επισκέπτη του.

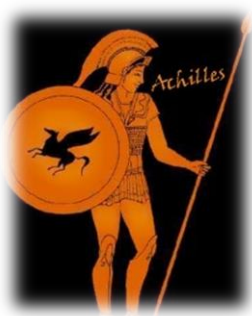
3

Ο Αχιλλέας **θαυμάζει** την τόλμη του γέροντα Πριάμου, που φθάνει στη σκηνή του ως ικέτης. Είναι συγκλονισμένος και προσπαθεί να παρηγορήσει τον Πρίαμο, έχοντας συμφιλιωτική διάθεση. Πιο συγκεκριμένα, πιάνει το χέρι του Πριάμου και τον απομακρύνει από τα γόνατά του, αποδεσμεύοντάς τον από αυτήν την ταπεινωτική στάση. Στη συνέχεια, θρηνεί και δακρύζει μαζί του, εκφράζει τον πόνο του και τον οίκτο του για τα βάσανα του Πριάμου. Τον συμβουλεύει να έχει υπομονή και δύναμη, ώστε να ξεπερνά τα εμπόδια. Τον παροτρύνει, να μην θρηνεί αδιάκοπα καθώς αυτό δεν πρόκειται να αλλάξει τα πράγματα. Άλλωστε, αναφέρει πως οι θεοί και η μοίρα έχουν προκαθορίσει αυτά που συμβαίνουν τόσο τα καλά όσο και τα άσχημα.

Επιπλέον, ο Αχιλλέας, **προσφέρει πλούσιο δείπνο** στον Πρίαμο και τον πείθει να φάει, ενώ ταυτόχρονα λυτρώνει τον Έκτορα και του αποδίδει τις πρώτες νεκρικές τιμές. Τέλος, **ανησυχεί** μήπως κανένας από τους Αχαιοούς, αντιληφθεί την παρουσία του και τον σκοτώσει, ενώ διατάζει τις δούλες να τον περιποιηθούν. Παραχωρεί εκεχειρία έντεκα ημερών μέχρι να ολοκληρωθεί η ταφή του Έκτορα, καθώς υπόσχεται στον Πρίαμο, πως όλα θα διεξαχθούν, όπως ο ίδιος επιθυμεί. Σ' αυτό το σημείο, ο Αχιλλέας εκδηλώνει το μεγαλείο και την ευγένεια της ψυχής του, που αντιπαραβάλλεται με την εικόνα του ως σκληρός και στυγνός πολεμιστής.

5. Να δικαιολογήσετε την αναφορά του Αχιλλέα στο μυθολογικό παράδειγμα της Νιόβης (Ω 601-621). Ποια κοινά στοιχεία έχει η ιστορία της μυθικής βασίλισσας με την κατάσταση και τα προβλήματα του Πριάμου;

Ο Αχιλλέας, θέλοντας να ολοκληρώσει τη φιλοξενία του, προσφέρει δείπνο στον Πρίαμο. Όμως για να προλάβει την ενδεχόμενη άρνησή του, αναφέρει το μυθικό παράδειγμα της Νιόβης με σκοπό να τον πείσει. Δηλώνει δηλαδή, πως και η Νιόβη είχε χάσει και είχε θάψει τα δώδεκα παιδιά της και πως ο πόνος της ήταν αβάστακτος, αλλά και η ίδια έφαγε. Έτσι και ο Πρίαμος, οφείλει να δεχθεί το γεύμα και να έχει δύναμη να αντιμετωπίσει τις δυσκολίες.

Ο Όμηρος, αναφέροντας το μυθικό παράδειγμα της Νιόβης, επιβραδύνει μεν και καθυστερεί την εξέλιξη της δράσης, αλλά σκοπίμως παραλληλίζει την υπόθεση της Νιόβης, με τον Πρίαμο. Ο θρήνος της Νιόβης, κράτησε εννέα μέρες, καθώς τα παιδιά της ήταν άταφα, το ίδιο και ο Πρίαμος που ο Έκτορας - ο γιός

του παραμένει δώδεκα μέρες χωρίς να του αποδοθούν οι νεκρικές τιμές. Συνάμα, η Νιόβη τιμωρείται για την ύβρη που διέπραξε, το ίδιο και ο Αχιλλέας τιμωρεί τον Έκτορα, για το θάνατο του φίλου του. Παρ' όλα αυτά οι θεοί λυπήθηκαν την Νιόβη και έθαψαν τα παιδιά της, όπως και ο Αχιλλέας λυπήθηκε τον Πρίαμο και του παρέδωσε το γιό του για ταφή.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

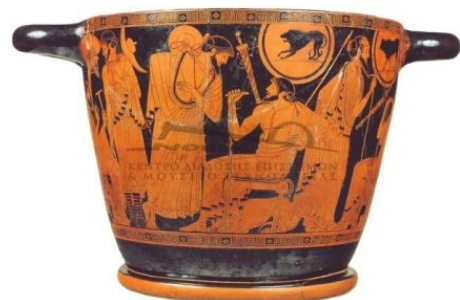

...Πράξεις Παιδείας!

- 6. Όταν ο Δίας στέλνει τη Θέτιδα να πείσει τον Αχιλλέα να δεχτεί λύτρα και να παραδώσει τον νεκρό Έκτορα στον πατέρα του, της λέει ότι, μολονότι οι υπόλοιποι θεοί προτρέπουν τον Ερμή να κλέψει το σώμα του νεκρού, ο ίδιος επιθυμεί να προσφέρει στον Αχιλλέα αυτή τη «δόξα». Με βάση τα στοιχεία της ενότητας που διδαχθήκατε, μπορείτε να γράψετε ποια είναι η «δόξα» που ο Αχιλλέας θα έχανε, αν οι θεοί έκλεβαν το σώμα του νεκρού; Να δικαιολογήσετε τις απόψεις σας με λίγα λόγια.**

Ο Δίας, στέλνει τη Θέτιδα να πείσει τον γιό της Αχιλλέα να δεχτεί τα λύτρα και να παραδώσει το νεκρό Έκτορα στον πατέρα του. Αντίθετα, οι υπόλοιποι θεοί προτρέπουν τον Ερμή να κλέψει το σώμα του νεκρού, ώστε να μην του αποδοθούν οι νεκρικές τιμές.

Όμως, ο Δίας επιθυμεί να προσφέρει στον Αχιλλέα αυτή τη δόξα καθώς αν έκλεβαν το νεκρό σώμα του Έκτορα, θα έχανε το τρόπαιο της νίκης του. Επίσης, δεν θα αναδεικνυόταν η ανθρωπιά του, το ευγενικό ήθος του, η μεγαλοψυχία και η αξιοπρέπεια του. Δηλαδή, η εικόνα του δεν θα είχε αποκατασταθεί ηθικά έναντι στους ακροατές. Παρουσιαζόταν ανελέητα σκληρός, απάνθρωπος πολεμιστής, χωρίς ίχνος ηθικών αξιών και ανθρωπιάς. Αντίθετα, με αυτό τον τρόπο καταξιώνεται και εξαιρείται, κερδίζει την δόξα και την υστεροφημία και αποκαθίσταται η αρνητική του εικόνα.

Άλλωστε προσφέρει ο ίδιος τις πρώτες νεκρικές τιμές στον Έκτορα, ενώ δέχεται τα λύτρα καθώς τα υλικά αγαθά αποτελούν ένδειξη γενναιότητας και ανδρείας του ομηρικού ήρωα.

Εν ολίγοις, η πράξη αυτή του Αχιλλέα του προσδίδει κύρος, δόξα, αρετή και μ' αυτό τον τρόπο επέρχεται η κάθαρση του ήρωα και η λύτρωσή του, τόσο για τον ίδιο, όσο και για τους ακροατές.

7. Αφού διαβάσετε την ιστορία της Φλανδρώς (Παράλληλο κείμενο), να τη συγκρίνετε με το μυθολογικό παράδειγμα της Νιόβης και να επισημάνετε ομοιότητες και διαφορές.

Το μυθολογικό παράδειγμα της Νιόβης παρουσιάζει ομοιότητες και διαφορές με την ιστορία της Φλανδρώς.

Αρχικά και οι δυο διηγήσεις, έχουν ως θέμα δυο δυστυχισμένες γυναίκες που παρακάλεσαν τους θεούς να τις πετρώσουν, γιατί ήθελαν να λυτρωθούν από τον πόνο τους. Ωστόσο, πρόκειται για μύθους που αισθητοποιούν την φαντασία για να ερμηνεύσουν φυσικά φαινόμενα.

Βέβαια, η Νιόβη είναι πονεμένη μάνα ενώ η Φλανδρώ είναι πονεμένη σύζυγος. Η δυστυχία της πρώτης έχει προκληθεί από την ύβρη που έχει διαπράξει. Αντίθετα, τη δυστυχία της Φλανδρώς την προκάλεσαν τα δάκρυά της, που έπεσαν στα κύματα και εκείνα θέριασαν και έπνιξαν τον άντρα της.

Τέλος, η Νιόβη όταν θάβει τα παιδιά της, τρώει ενώ για τη Φλανδρώ δεν αναφέρεται τίποτε για τροφή παρά μόνο παρουσιάζεται ο θρήνος της.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

II. Ραψωδία Ω 678-805

Ο θρήνος για τον Έκτορα

1. Να περιγράψετε με λίγα λόγια: α) την υποδοχή του νεκρού Έκτορα από τους συγγενείς του και τους πολίτες της Τροίας, β) την προετοιμασία και τη διαδικασία της ταφής του ήρωα. Τι ακολούθησε μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας της ταφής;

α) Ο Πρίαμος νωρίς το πρωί φθάνει στα τείχη της Τροίας, μαζί με τον συνοδό του Ιθας. Μεταφέρει με την άμαξα, το λείψανο του Έκτορα από το στρατόπεδο των Αχαιών. Στην Τροία ο Ερμής τον βοηθά καθ' όλη την διάρκεια της μεταφοράς. Η Κασσάνδρα βλέποντας την νεκρική πομπή να φθάνει, ξεσηκώνει, πρώτη, το θρήνο για το γενναίο και ανδρείο πολεμιστή της Τροίας, τον αδελφό της Έκτορα. Παρασύρει με την θλίψη της, ολόκληρο το Τρωικό στρατόπεδο, όπου σύσσωμοι καταφθάνουν στην πύλη, θρηνούν και πενθούν τον Έκτορα ολόκληρη την μέρα. Πρωταγωνιστές στο θρήνο είναι η γυναίκα του Έκτορα και η μητέρα του.

Όμως ο Πρίαμος διατάζει να μεταφερθεί ο νεκρός στο παλάτι, ώστε να ακολουθήσουν οι εθιμοτυπικές νεκρικές τιμές. Ο Έκτορας τοποθετείται στη νεκρική κλίνη. Ο πόνος και το πένθος τους εκφράζεται με τα μοιρολόγια της Ανδρομάχης, της Εκάβης, της Ελένης και ολόκληρων των Τρώων.

β) Στη συνέχεια, ο Πρίαμος έδωσε εντολή στους Τρώες να κουβαλήσουν ξύλα για την καύση του νεκρού. Εννιά μέρες οι Τρώες μάζευαν ξύλα και τη δέκατη τοποθέτησαν το λείψανο στην κορυφή του σωρού και άναψαν φωτιά. Μετά την καύση, συγκέντρωσαν με ευλάβεια και δέος τα οστά, τα τοποθέτησαν σε μια χρυσή λάρνακα, που την έθαψαν και ύψωσαν στο πάνω μέρος της τύμβο, ρίχνοντας πέτρες και χώμα. Ωστόσο, όταν ολοκληρώθηκε η διαδικασία της ταφής, Ο Πρίαμος προς τιμήν του νεκρού γιού του, προσέφερε δείπνο στο παλάτι, για όλους τους Τρώες.

2. Όταν ο Αχιλλέας σκοτώνει τον Έκτορα, οι Τρώες συνδέουν τον θάνατο του με την άλωση της Τροίας: *«μες στο καστρί οι γυναίκες σκλήριζαν, θρηνολογούσαν οι άντρες. / Κι έμοιαζε ο θρήνος τους σα να 'πιασε φωτιά και καταλυούσε / όλη την Τροία την αψηλόχτιστη, κορφή του κάστρου ως κάτω»* (Χ 409-411, μτφρ. Ν. Καζαντζάκη - Ι. Θ. Κακριδή). Σε ποια σημεία της ενότητας συνδέεται ξανά, υπαινικτικά ή ολοφάνερα, ο θάνατος του Έκτορα με την πτώση της Τροίας;

Με τον θάνατο του Έκτορα αυτόματα συνδέεται και προοικονομείται η άλωση της Τροίας. Στη συγκεκριμένη ραψωδία, αυτό διαφαίνεται υπαινικτικά στο σημείο όπου η Κασσάνδρα, η αδελφή του Έκτορα όταν βλέπει τον Πρίαμο να φέρνει το νεκρό αδελφό της, αρχίζει να καλεί τους Τρώες να θρηνήσουν δυνατά μαζί της. Ξεσηκώνει τον πρώτο θρήνο για τον γενναίο πρόμαχο της Τροίας, που ήταν η μοναδική τους ελπίδα για το μέλλον και την σωτηρία της πόλης τους (**«όπου τον είχε ο λαός χαρά κι ελπίδα μόνην»**) στ. 707. Μ' αυτό τον τρόπο, προφητεύει και προοικονομεί την εκπόρθηση της Τροίας, καθώς η μοναδική τους ελπίδα είχε πλέον χαθεί.

Βέβαια, έκδηλα και ολοφάνερα συνδέεται η πτώση της Τροίας με τον θάνατο του Έκτορα από τον θρηνητικό λόγο της Ανδρομάχης. Η Ανδρομάχη, δηλώνει πως η άλωση της πόλης από τους πολιορκητές της, θεωρείται σίγουρη και αναμενόμενη και περιγράφει με κάθε λεπτομέρεια την πτώση αυτή (**«γρήγορα τούτη θα πέσ' η πόλις»**).

Ωστόσο, οι παραπάνω υπαινιγμοί και οι προσημάνσεις θα επιβεβαιωθούν, καθώς η άλωση της Τροίας δεν θα αργήσει να πραγματοποιηθεί από τους Αχαιούς (Δούρειος Ίππος).

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

- 3. Τόσο η Ανδρομάχη (Ω 729-739) όσο και ο Έκτορας (Ζ 448-465) κάνουν λόγο για την επικείμενη πτώση της Τροίας. Αφού διαβάσετε και τους στίχους Θ 595-643 από την Οδύσσεια (μτφρ. Δ.Ν. Μαρωνίτη) και το Παράλληλο κείμενο 2, να γράψετε ένα δικό σας κείμενο για την άλωση της Τροίας. Να στηρίζετε το κείμενο σας σε συγκεκριμένες αναφορές σε χωρία των δύο κειμένων.**

Ο Δημόδοκος στην Οδύσσεια τραγουδά την άλωση της Τροίας, ύστερα από την προτροπή του Οδυσσέα. Σύμφωνα με το τραγούδι, οι Αχαιοί έκαψαν τις σκηνές και έδειξαν ότι εγκαταλείπουν τη μάχη, με σκοπό να παραπλανήσουν τους Τρώες. Ωστόσο, η Αθηνά βοήθησε τον Επείο να κατασκευάσει το Δούρειο Ίππο, ένα ξύλινο κούφιο ομοίωμα αλόγου, που αφήνουν πίσω τους, δήθεν τυχαία, οι Αχαιοί. Στη κοιλιά όμως του αλόγου υπάρχουν κρυμμένοι ο Οδυσσέας, και άλλοι αντρείοι ήρωες και πολεμιστές του Αχαικού στρατοπέδου. Οι Τρώες, αφού προβληματίζονται λίγο πως να αξιοποιήσουν το τεράστιο άλογο, αποφασίζουν τελικώς να το μεταφέρουν στα τείχη τους. Έτσι, το βράδυ οι Αχαιοί

βγαίνουν από το άλογο και ορμούν στους αιφνιδιασμένους και ανυποψίαστους Τρώες. Μ' αυτό τον τρόπο, κυρίευσαν και κατέστρεψαν την Τροία.

Οι σφαγές και οι φόνοι κυριάρχησαν. Ο Πρίαμος σφάζεται, η Κασσάνδρα αιχμαλωτίζεται, το ίδιο και η Ανδρομάχη από τον Νεοπτόλεμο. Ο Οδυσσεύς πετά τον Αστυάνακτο από τα κάστρα, ενώ ο Μενέλαος ελευθερώνει την Ελένη. Η Τροία πυρπολείται και παραδίδεται στις φλόγες. Οι Αχαιοί με την μανία και την εκδικητικότητα ολοσχερώς κατέστρεψαν την Τροία. Όλα αυτά, αναδεικνύουν την δύνη και την φρικαλεότητα του πολέμου.

4. Αφού λάβετε υπόψη σας την περιγραφή του πρώτου αυθόρμητου θρήνου για τον Έκτορα κοντά στις Σκαιές πύλες αλλά και εκείνου που έγινε στη συνέχεια στο παλάτι, να επισημάνετε τα βασικά στοιχεία (έθιμα, κινήσεις, εκφράσεις κτλ.) που συνθέτουν την τυπική μορφή του επιτάφιου θρήνου της ομηρικής κοινωνίας.

Ο πονεμένος Πρίαμος, φέρνει με την άμαξα το λείψανο του Έκτορα από το στρατόπεδο των Αχαιών στην Τροία. Τον θρήνο για τον Έκτορα, άρχισε πρώτα η αδελφή του, Κασσάνδρα που είδε την νεκρική πομπή να πλησιάζει και αρχίζει σπαρακτικά να οδύρεται, καλώντας τους Τρώες και τις Τρωαδίτισσες να κατέβουν στην πύλη για να υποδεχθούν και να τιμήσουν με το θρήνο τους, τον νεκρό. Πρόκειται για ένα αυθόρμητο θρήνο στις Σκαιές πύλες, ο οποίος διαφέρει από τα εθιμοτυπικά μοιρολόγια που ακολούθησαν στο παλάτι.

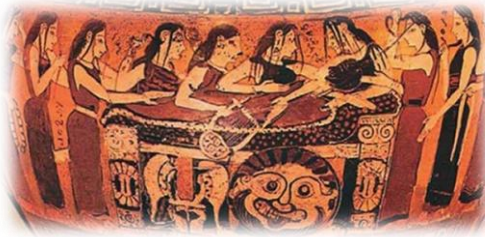

Ύστερα, από τον ερχομό των Τρώων στην πύλη η Ανδρομάχη, η γυναίκα του Έκτορα και η Εκάβη η μητέρα του, πλησίασαν στην άμαξα που ήταν τοποθετημένος ο νεκρός Έκτορας, και θρηνούσαν κρατώντας το κεφάλι του και τραβούσαν αγανακτισμένες τα μαλλιά τους. Οι Τρώες, στέκονταν παράλληλα ολόγυρα, ως ένδειξη σεβασμού και πένθους. Ο Πρίαμος όμως έδωσε εντολή να μεταφερθεί ο νεκρός στο παλάτι, για τον κανονικό θρήνο και για να του αποδοθούν οι πρέπουσες νεκρικές τιμές.

Ενώ μεταφέρεται ο Έκτορας στο παλάτι ξεσπά ο θρήνος απ' όλους τους Τρώες, τους επαγγελματίες θρηνωδούς, τα μοιρολόγια της Ανδρομάχης, της Εκάβης και της Ελένης, που εκφράζουν τον θρήνο, τον πόνο, τον οδυρμό τους, αλλά ταυτόχρονα πλέκουν τα εγκώμια του Έκτορα και του αποδίδουν κάθε νεκρική τιμή.

Βέβαια, το εθιμοτυπικό της συγκεκριμένης νεκρικής τιμής, διαφέρει με τον επιτάφιο θρήνο της ομηρικής κοινωνίας, καθώς οι θρήνοι δεν γίνονται στο τάφο του νεκρού.

5. Ο θρήνος της Εκάβης έχει μορφή τριαδική (ABA). Αρχικά, δηλαδή, η μητέρα του Έκτορα απευθύνεται στον αγαπημένο της γιο (A: 749-751)· στη συνέχεια, σε ένα κεντρικό τμήμα, αφηγείται γεγονότα σχετικά με τον θάνατο του Έκτορα και τη μοίρα των άλλων παιδιών της (B: 752-757) και στο τέλος απευθύνεται και πάλι στον νεκρό (A: 758-760). Μπορείτε να βρείτε αν αυτό το τριαδικό σχήμα υπάρχει και στους θρήνους της Ανδρομάχης ή της Ελένης.

Οι τρεις θρήνοι παρουσιάζουν την **Τριαδική μορφή**. Αρχικά, το μοιρολόγι της Ανδρομάχης ξεκινά με την προσφώνηση του νεκρού Έκτορα (**«άνδρα μου»**). Θρηνεί σπαρακτικά κρατώντας στα χέρια της το κεφάλι του ανδρός της. Στη συνέχεια, τονίζει το αντίκτυπο του θανάτου, η ίδια μένει

χήρα, το παιδί της μένει ορφανό, ενώ μεταφέρεται στο μέλλον και κάνει δυσοίωνες προβλέψεις για την άλωση της Τροίας και για την τύχη τους (στ. 727-741). Παράλληλα, εγκωμιάζει την πολεμική ανδρεία του νεκρού άνδρα της, αναφερόμενη στο παρελθόν. Τέλος, κάνει δεύτερη και τελική αναφορά στο νεκρό, επαναπροσφωνώντας τον (στ. 742-746).

Επιπρόσθετα, το μοιρολόγι της Εκάβης έχει ανάλογη τριαδική μορφή. Τον προσφωνεί από όλα τα παιδιά τον αγαπημένο της γιο (στ. 749), ενώ αναφέρεται στο παρελθόν, υπενθυμίζοντας την εύνοια που έδειχναν οι θεοί για τον ίδιο καθώς και την ευσέβεια του Έκτορα. Επίσης, υπογραμμίζει τη στάση του Αχιλλέα που τον αντιμετώπισε σαν αντίπαλο με ξεχωριστή αξία (στ. 750-757). Τέλος, καταλήγει με την τελική αναφορά στην όψη του νεκρού (**«ολόδροσος»**), στ. 758-760).

Το μοιρολόγι της Ελένης, αρχίζει με την προσφώνηση του νεκρού, χαρακτηρίζοντάς τον, το πιο αγαπημένο της από τα αδέρφια του άντρα της. (στ. 763).

Αναφέρεται στην αναγνώριση της ενοχής της, αλλά κάνοντας αναδρομή στα περασμένα τονίζει την καλοσύνη και την ευγένεια του Έκτορα απέναντί της (στ. 764-773). Εξαίρει και υμνεί την συμπεριφορά του Έκτορα, την αντιπαραβάλλει με την εχθρότητα και το μίσος των υπολοίπων Τρώων. Τέλος, αναφέρεται στο δικό της μέλλον και επανέρχεται στο παρελθόν. Εν ολίγοις, τα τρία μοιρολόγια συνάδουν στο **τυπικό τριαδικό σχήμα** αλλά δεν ταυτίζονται. Εγκωμιάζουν όμως και αποδίδουν τις πρέπουσες τιμές στο νεκρό Έκτορα.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

6. Ποιος στίχος από τον Θρήνο της Ελένης δείχνει ότι η ηρωίδα αισθάνεται μεταμελημένη για τον ερχομό της στην Τροία; Θυμάστε κάποια άλλη περίπτωση κατά την οποία η Ελένη εκφράζει ανάλογα αισθήματα;

Το μοιρολόγι της Ελένης, στοχεύει στη παρουσίαση της άψογης συμπεριφορά, του Έκτορα απέναντί της, αλλά ταυτόχρονα η ηρωίδα εκφράζει και την μεταμέλειά της για τον ερχομό της στην Τροία.

Στο στίχο 765 της ραψωδίας Ω, η Ελένη καταριέται και αναθεματίζει τον εαυτό της που στάθηκε η αιτία του Τρωικού πολέμου, που γέννησε πολλές συμφορές, που χάθηκαν τόσοι άνθρωποι εξαιτίας της, και ανάμεσα σε αυτούς και ο αδερφός του άνδρα της, ο Έκτορας. Αναγνωρίζει την ενοχή της και παρουσιάζεται συντετριμμένη (**«να' χα πεθάνει πρώτα»**).

Παρόμοια αναφορά στο Ιλιαδικό έπος, είχε προαναφερθεί και σε προηγούμενη ραψωδία. Πιο συγκεκριμένα στη σκηνή της τειχοσκοπίας στους στίχους 173-174 και 242 της Γ Ραψωδίας, η Ελένη παρουσιάζεται να μιλά στον Πρίαμο και να επαναλαμβάνει πως θα προτιμούσε να είχε πεθάνει και να μην ακολουθήσει το γιό του, τον Πάρη, προκαλώντας τόσα δεινά. Επίσης, η Ελένη εκδηλώνει την ανησυχία της και τον φόβο της για τα αδέλφια της, που ενδεχομένως ντρέπονται για αυτή (**«μην πάρουν από τ' όνειδος κι από την εντροπή μου»**).

7. Γιατί νομίζετε ότι ο ποιητής αποδίδει τόση σημασία στους θρήνους για τον Έκτορα ύστερα από την ατίμωσή του από τον Αχιλλέα;

Ο Θρήνος, το μοιρολόγι, η απόδοση νεκρικών τιμών και η εκφορά αποτελούν νεκρικά έθιμα της ομηρικής εποχής. Το Ιλιαδικό έπος τελειώνει με την ταφή και τον θρήνο για το χαμό του Έκτορα. Ο Όμηρος δίνει ιδιαίτερη έμφαση και αποδίδει τη πρέπουσα σημασία στους θρήνους για τον Έκτορα.

Η τιμή του Έκτορα είχε προσβληθεί με το διασυρμό του πτώματός του από τον Αχιλλέα. Η ψυχή του είναι θλιμμένη και δεν έχει ησυχάσει. Έτσι ο Όμηρος εδώ, αναφέρεται στομφικά στους θρήνους για τον νεκρό, με σκοπό να αποκατασταθεί η τιμή του, να εγκωμιαστεί, να ακουστούν τα γενναία κατορθώματα, οι αρετές και το ήθος του. Άλλωστε, οι θρήνοι και τα μοιρολόγια ανακουφίζουν την ψυχή του αποθανόντος, καθώς αν ο νεκρός θαβόταν άκλαυτος, δεν ηρεμούσε ψυχικά και η μεταθανάτια ζωή του δεν ήταν ευτυχισμένη. Παρ' όλα αυτά, αξιοσημείωτο είναι να αναφερθεί, πως ο Αχιλλέας είναι ο πρώτος που αποδίδει τις νεκρικές τιμές στον Έκτορα, καθώς διατάζει να τον λούσουν, να τον αλείψουν με μύρα και να τον ντύσουν. Όλο αυτό, αποκαθιστά την τιμή του νεκρού πέρα ως πέρα.

- 8. Αφού διαβάσετε την οδυσσειακή περιγραφή των επιτάφιων τιμών που αποδίδονται στον Αχιλλέα (Παράλληλο κείμενο 1), να κάνετε συγκρίσεις με την κηδεία του Έκτορα και να βρείτε κοινά σημεία και διαφορές.**

Υπάρχουν κοινά σημεία στην απόδοση νεκρικών τιμών του Αχιλλέα και του Έκτορα. Πιο συγκεκριμένα, τον Αχιλλέα τον έλουσαν, τον άλειψαν με μύρα και τον έντυσαν όπως συνέβη και στην κηδεία του Έκτορα. Έπειτα, και οι δύο ήρωες τοποθετήθηκαν σε νεκρική κλίνη, ενώ παράλληλα τους συνόδευαν μοιρολόγια και θρήνοι από συγγενικά τους πρόσωπα και από τους συντρόφους τους. Συνάμα, τόσο στον Έκτορα, όσο και στον Αχιλλέα τα νεκρά τους σώματα κάηκαν ενώ συγκεντρώθηκαν τα οστά τους σε οστεοθήκη, και υψώθηκε τύμβος πάνω από τον τάφο τους.

Βέβαια, πρέπει να ν' αναφερθεί πως η κηδεία του Αχιλλέα αναπαρίσταται πιο λεπτομερής, και προβάλλεται ο έντονα η υστεροφημία του.

Τέλος, αναφέρεται η κοπή των μαλλιών, ως ένδειξη πένθους στην κηδεία του Αχιλλέα, ενώ στον Έκτορα όχι.

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

Επιμέλεια: Αρετή Βελλή – Φιλολόγος

...Πράξεις Παιδείας!